

Yeni doğmuş bebeği babasının kucağına verirler; Sonra da «nası' da gülümsermiş babasına,» diye konduruverirler. Bırakın gülümsemenin psikolojik, ahlakî, toplumsal ve benzeri işlevlerini, bebek neyi gördüğünü bile bilmem kaç ay geçmeden farkedemez.

Kendi yağıyla kavru lan, kendi yaptıklarıyla geçinip giden bir grup insanın yaşadığı bir bölgede, tuz gibi o bölgede bulunmayan maddelerin tedarik için bölgenin dışıyla yapılan sınırlı ve dengeli alışveriş dışında alışveriş gözlenmiyorsa, bu bölgedeki ürün bu alışverişin hacmi kadar olacaktır. Lâfazan böyle bir bölgeyi geri kalmış olarak niteler. Tuz almak için verilenler hariç (ki bu da bölge-içi bir ilişki değildir) bölgede yaşayan birinin, salt o bölgede yaşadıklarından kaynaklanarak, üründen söz etmesi olacak gibi değildir. Ürün söz konusu değilken üretim ve çalışma da anlamını yitirir. Buna karşın, kendini zihni yarıklı bir durumda bulacak olan lâfazan «ürün, ürün ... üretim, üretim ... çalışma, çalışma,» demekten kendini alamaz. Bir yandan bazı etkinliklere çalışma, bazı şeylere ürün, bazı süreçlere üretim yaftasını yapıştırır. Ancak bunların bebek babasına ne kadar gülümsüyorsa o kadar ürün, çalışma, üretim olduğu -takasın bile olmadığı bir durumda para aracılığıyla alışverişini gerektiren değer hesaplamalarının lâfazanın evrensel gördüğü kendi değer düzenine göre yapılabileceği fantezisi yana- yarığın diğer yanında bu kendini açık açık belli eder. Lâfazan gayrisafi milli hasıla hesaplamaları yaparken, bu bölge için yalnızca tuz alımı için üretilen değeri hesaba katar.

Ağaçtan koparılanın Allah'ın kuluna sunduğu nimeti olmaktan çıkıp da günah olmaya başlamasıyla birlikte bu günahı kurtulma çabası nimeti ürünleştirir. Bir üretici allem edip kalle edip bu bölgenin gelişmesini sağlarsa ne olur? Üreticinin bölge yaşayanlarına en naif gerekçelendirmeyle, bir kaç dönem -bu günahların üretici tarafından bedavadan çıkarılacağı sözüyle- istediğince günah işlemesinin karşılığında benimsettiği haklara dayanarak sahiplendiği ve böylece üretim araçlarına dönüşen bölgenin imkanları bölge yaşayanlarına ulaşılmaz olur. Tabiki işler bu tür zihnî sınırlılıklarla yürümez, bu zihnî aczi haklı çıkaracak zor kullanımı da, olabildiğince göze batmaz biçimde, için için yürütülmelidir. Sonuç güle oynaya başlayan gelişme sonucunda bölgede artık çalışma olarak algılanana bakıldığında gerikalmışkenkinden daha fazla çalışılmakta, artık tüketim olarak algılanana bakıldığında

gerikalmışkenkinden daha az tüketilmektedir. Dönüşümün yaşandığı dönemlerdeki nesiller buna direnseler ya da sonradan fark edip isyan etseler de önemli değildir, sonraki nesiller bunları örümcek kafalı, gericiler olarak bilecektir ve övdükleri dönemlerin karanlık dönemler olduğu benimsenecektir. Hele bir de daha önce neredeyse hiç olmayan çalışma, üretim ve tüketim, nicel göstergeler kullanılarak, artık olan çalışma, üretim ve tüketim ile karşılaştırıldığında cüçük kalacağından, dönüşümü hatırlayamayan ya da hiç yaşamamış olanlar, istatistiklere bakarak, olup biteni hayran bırakan devasa bir adımla gelişme diye göreceklere düşünülürse geçmiş güzel günleri anmak beyhude olacaktır. Artık tüketilenden fazlası üretilmektedir. Üretici etkinliği bu fazla ürünün ençoklaşması olarak ortaya çıkar. Bölgenin gayri safi milli hasılaya katkısı artık yüksektir. Lâfazan çok hoşlandığı bir sözcük olan «katılım» lakırtısını bir kere daha söyleme şansını kullanarak diyecektir ki: «Milletin çalışma gücüne katılımı artmıştır ve bölge gelişmiştir.»

Türkali Mah., Beşiktaş